

Federatie van ouderverenigingen en gebruikersraden in instellingen
voor personen met een handicap

NIEUWE WET OP DE VOORLOPIGE BEWINDVOERING

LUC GOUTRY
VOLKSVERTEGENWOORDIGER

Alternatieven voor voorlopige bewindvoering

Zaakwaarneming

✧ WAT?

Vrijwillig waarnemen van de zakelijke belangen van een ander persoon (al dan niet familie)

✧ HOE?

- o Zonder officieel mandaat
- o Een feitelijke toestand
- o Geen schriftelijke afspraken
- o De andere persoon is en blijft "bekwaam"

✧ WANNEER?

Wanneer de andere persoon zelf zo'n bijstand vraagt, vb. bij zware fysieke beperkingen

Lastgeving

✧ WAT?

De macht om de zakelijke belangen van een ander persoon te behartigen

- ✧ HOE?
 - o Op basis van een formele overeenkomst: volmacht tussen last"gever" en diegene die hij mandateert (last"hebber")
 - o Lastgever is en blijft "bekwaam"
- ✧ WANNEER?
 - o Idem zoals bij "zaakwaarneming"
 - o Wel geofficialiseerd (mandaat)

Verlengde minderjarigheid

- ✧ WAT?
 - o Iemand die volgens leeftijd meerderjarig is (+18 jaar)
 - o Maar op zakelijk en persoonlijk vlak definitief gelijk gesteld wordt met een minderjarige
- ✧ HOE?
 - o Meestal op verzoek van de ouder(s)
 - o Via een vonnis door de rechtbank van 1ste aanleg
 - o Ouders worden wettelijk vertegenwoordiger
 - o Volledige bevoegdheid over goederenbeheer en persoon
 - o Bij overlijden ouder(s) wordt een voogd aangesteld
 - o Wettelijk vertegenwoordiger moet geen rekenschap afleggen
- ✧ WANNEER?

Bij kinderen die vanaf hun geboorte of sedert hun eerste levensjaren ernstig mentaal gehandicapt zijn

WET OP DE VOORLOPIGE BEWINDVOERING

Voorgeschiedenis

- ✧ Wet op de bescherming van de persoon (Collocatie-wet)
 - o Wet van 26/06/1990
 - o Wet tot gedwongen opname
 - o Vrederechter beslist op basis van medische verklaring

- ✧ Wet op de bescherming van de goederen
 - Wet van 18/07/1991
 - ★ Aanstelling voorlopig bewindvoerder
 - ★ Burgerlijk Wetboek: art. 488 bis.
 - Aangepast door wet van 03/05/2003 (Wetsvoorstel LUC GOUTRY)
 - ★ Bij voorkeur familieleden, vrienden, kennissen ...
 - ★ Zoveel mogelijk dichte "band" tussen bewindvoerder en beschermeling
 - ★ Geld moet eigenaar ten goede komen (lotsverbetering)
 - ★ Zoveel mogelijk autonomie voor beschermd persoon
 - ★ Invoering van de "vertrouwenspersoon"

Voorlopige bewindvoering

- ✧ WAT?
 - Een beschermingsmaatregel (tegenover zichzelf en/of anderen)
 - Over beheer van roerende en onroerende goederen
 - Het is een tamelijk vergaande maatregel, een soort vrijheidsberoving op het vlak van goederen
- ✧ WIE?
 - Alleen diegenen beschermen die het nodig hebben
 - Hen die het nodig hebben ook beschermen
 - Mensen die meerderjarig zijn
 - Omwille van hun gezondheidstoestand wilsonebekwaam zijn
 - Dementie; psychische problemen; hersenletsel, coma; mentale beperkingen
 - En dus zelf hun gelden en goederen niet kunnen beheren
- ✧ HOE?

Vrederechter verklaart de betrokkene onbekwaam om eigen goederen te beheren en stelt iemand anders aan om in zijn plaats de goederen te beheren

Procedure

- ✧ De Vrederechter treedt op:
 - Ambtshalve bij collocatie
 - Op verzoekschrift door een belanghebbende met een medische verklaring (max. 15 dagen oud)

- ★ Iedereen kan in principe een brief schrijven
Vb.: 1 van de kinderen bij demente ouder (bij onenigheid); directeur van rusthuis bij alleenstaande; familielid of kennis van psychiatrisch patiënt
- ★ De vrederechter moet optreden
- ★ Het principe is dat men een ziekte vaststelt, een gebrek aan geestelijke vermogens
- ★ De rechter zal dan beslissen dat men niet meer voor zijn goederen kan zorgen
- ◇ Welke Vrederechter?
Vrederechter bevoegd voor het kanton waar betrokken persoon verblijft
- ◇ Vrederechter kan de te beschermen persoon
 - o Oproepen naar zijn Kabinet
 - o Zelf ter plaatse bezoeken
- ◇ Betrokken persoon kan (niet moet!) zich laten bijstaan door een advocaat en/of door een vertrouwenspersoon
- ◇ Vrederechter roept ook de dichtste familieleden op of de personen met wie betrokkene wettelijk of feitelijk samenwoont
- ◇ Familieleden en/of dicht betrokkenen kunnen zelf een bewindvoerder voorstellen
- ◇ De Vrederechter stelt de bewindvoerder aan
 - o Bij voorkeur een familielid
 - o Of een dicht betrokken vertrouwenspersoon
 - o Indien mogelijk: een extern persoon
 - ★ Dikwijls een advocaat
 - ★ Soms een vrijwilliger
 - o De voorlopige bewindvoerder kan uit meerdere personen bestaan
- ◇ De aanstelling geldt:
 - o Voor bepaalde (voorlopig bewindvoerder) of onbepaalde termijn
 - o Over het geheel van de goederen of over een bepaald gedeelte
- ◇ De aangestelde bewindvoerder krijgt 8 dagen bedenktijd en kan de opdracht aanvaarden of weigeren
- ◇ Het is een zeer flexibel systeem: het kan gelden, niet gelden, opnieuw gelden, terug ongedaan gemaakt worden ...
- ◇ De aangestelde bewindvoerder moet neerleggen:
 - o Een startinventaris
 - o Een jaarlijks financieel verslag
 - o Een eindverslag binnen 30 dagen na overlijden beschermeling of na beëindiging van mandaat

- ✧ Verzoekschrift aan Vrederechter + medisch attest
- ✧ Vrederechter roept betrokkenen + familieleden op
 - o Of bezoek ter plaatse
 - o Bijstand door advocaat mogelijk
- ✧ Vrederechter onderzoekt voorstellen van familieleden of stelt zelf een bewindvoerder voor
- ✧ De Vrederechter stelt de bewindvoerder aan
- ✧ Mededeling aan procureur + bekendmaking via Staatsblad + opname in bevolkingsregister
- ✧ Vrederechter kan op zelfde moment of later een vertrouwenspersoon aanstellen
- ✧ Voorlopig bewindvoerder rapporteert aan Vrederechter via jaarlijks verslag

Het verzoekschrift

- ✧ Nietigheidsvereisten
 - o Datum
 - o Naam, beroep en woonplaats van de verzoeker
 - o Verwantschap of betrekking t.o.v. de te beschermen persoon
 - o Voorwerp en gronden van vordering
 - o Naam en adres van de te beschermen persoon
 - o Ondertekening door de verzoeker
 - o Attest van domicilie van de te beschermen persoon (-15 dagen oud)
- ✧ Gewenste vereisten
 - o Geboorteplaats en datum van de te beschermen persoon
 - o Aard en samenstelling van de te beheren goederen
 - o Namen en woonplaatsen van de familieleden tot in de 2de graad
- ✧ Mogelijke vereisten
Suggestie i.v.m. de aan te stellen voorlopig bewindvoerder en i.v.m. de aard en omvang van de te beheren goederen

De bewindvoerder

- ✧ Heeft volmacht
- ✧ Beheert alle gelden en goederen
- ✧ Noteert alle inkomsten en uitgaven
- ✧ Verzamelt bewijsstukken
- ✧ Maakt jaarlijks financieel verslag voor vrederechter (afschrift aan vertrouwenspersoon)

- ✧ Ontvangt een beheersvergoeding van max. 3 % van de inkomsten
 - o Bijzondere kosten kunnen aangerekend worden
 - o Gewone taken zitten in de beheersopdracht
 - o In geval van discussie zal de vrederechter beslissen over wat bijzonder is. Dit is niet echt wettelijk omschreven.

Nieuw: de vertrouwenspersoon

- ✧ WAT?
 - o Beschermd persoon heeft recht zich te laten bijstaan door een vertrouwenspersoon
 - o Ook familie of kennissen kunnen voorstel doen
 - o Vrederechter kan ook zelf een vertrouwenspersoon aanwijzen
- ✧ WIE?
 - o Vertrouwenspersoon staat dicht bij de beschermeling (affiniteit + persoonlijke band)
 - o AL dan niet een familielid
 - o Geen onverenigbaarheden
- ✧ WAAROM?
 - o Vooral in geval van aanstelling "externe" professionele bewindvoerder
 - o Teneinde de "brug" te maken tussen bewindvoerder en beschermd persoon
 - o "Vertaler" en "verdediger" van verzuchtingen van de beschermde persoon
- ✧ HOE?
 - o Moet op verzoek "gehoord" worden door Vrederechter
 - o Moet van alles op de hoogte worden gebracht
 - o Ontvangt alle verslagen over beheer
 - o Overleg met voorlopig bewindvoerder
 - o Geen enkel beheersbevoegdheid (geen volmacht)
 - o Kan wel "toezien" op de uitoefening
- ✧ Staat dicht bij de beschermeling
- ✧ Al dan niet familie
- ✧ Tussenpersoon tussen
 - o Bewindvoerder
 - o Beschermeling

- ❖ Geen bevoegdheid voor geldbeheer
- ❖ Wel op de hoogte van alles
- ❖ Vrederechter moet er rekening mee houden

Voorlopig bewindvoerder	Vertrouwenspersoon
❖ Aanstelling door vrederechter	❖ Aanstelling door vrederechter
❖ Volledig geldbeheer (volmacht)	❖ Geen geldbeheer
❖ Jaarlijks financieel verslag maken	❖ Inzicht in verslag
❖ Geen personeel van instelling	❖ Om het even wie
❖ Maximum 3% vergoeding	❖ Geen vergoeding
❖ Beheerder	❖ Tussenpersoon

Nieuw: de voorafgaandelijke wilsverklaring

- ❖ Iedereen kan zelf zijn bewindvoerder vooraf kiezen

- o WAT?

Elke burger kan op elk moment een verklaring afleggen waarin hij vóóraf aanduidt wie als voorlopige bewindvoerder moet aangesteld worden op het ogenblik dat hij of zij wilsonbekwaam zou worden en er voor hem of haar een verzoekschrift tot aanstelling van een voorlopig bewindvoerder wordt neergelegd.

- o HOE?

- ★ Ofwel bij de Vrederechter van zijn kanton → dan wordt een proces-verbaal opgesteld
Hier gaat het om een eenvoudige verklaring of notitie in het dossier van de vrederechter
- ★ Ofwel bij de Notaris van zijn keuze → dan wordt een authentieke akte opgesteld
- ★ Het P.V. of de akte wordt binnen de 15 dagen opgenomen in het Centraal Register van het Notariaat te Brussel (CAPA)

- ❖ De verklaring is steeds wijzigbaar en/of herroepbaar
- ❖ De wilsverklaring moet uitgevoerd worden, tenzij de vrederechter ze niet kan uitvoeren
- ❖ Ouder(s) kunnen zelf bewindvoerder kiezen voor kinderen

- o WAT?

Ouders die als voorlopige bewindvoerder voor hun kind zijn aangesteld kunnen vóóraf aan de Vrederechter verklaren wie hij moet aanwijzen indien zijzelf het mandaat niet meer kunnen uitoefenen.

- o HOE?

De Vrederechter laat de verklaring opnemen in een proces-verbaal dat bij het dossier wordt gevoegd.

Discussie en perspectieven

- ✧ De zeggingskracht gaat alleen over de goederen, niet over de persoon. In sommige gevallen zou men best verder gaan. Op het huidige ogenblik is er slechts één beschermingsstelsel waar men zowel de goederen als de persoon beschermt: bij verlengde minderjarigheid
- ✧ Men denkt aan een nieuw spoor waarbij alle stelsels en maatregelen in elkaar zouden geschoven worden en in één gezamenlijk wetgeving zouden geïntegreerd worden onder één noemer van bescherming. Hier zou slechts één wettelijke benaming overblijven: deze van voogd (en toeziende voogd). De bescherming zou zowel op de goederen als op de persoon betrekking kunnen hebben
- ✧ Men droomt in de toekomst zelfs van familierechtbanken. Dit zou men kunnen zien als een juridische eerstelijnszorg. Ze zouden voldoende dicht bij de mensen moeten staan, bijna als een medisch-sociale dienst. Dit is momenteel lang nog niet gerealiseerd.